

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПЕРЕЯСЛАВ-ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ»
ІНСТИТУТ ГЕОГРАФІЇ НАН УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ НАПН УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ НАН БІЛОРУСІ (м. Мінськ, Білорусь)
ІНСТИТУТ ГЕОГРАФІЇ РУМУНСЬКОЇ АН (м. Бухарест, Румунія)
МІЖНАРОДНА АСОЦІАЦІЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ (м. Варна, Болгарія)

«ГЕОГРАФІЧНА НАУКА ТА ОСВІТА: ПЕРСПЕКТИВИ Й ІННОВАЦІЇ»

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

20-21 травня 2021 року

Переяслав – 2021

УДК 910.1+37]:001.895(082)

Г 35

*Схвалено та рекомендовано до друку рішенням вченої ради
ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний
університет імені Григорія Сковороди»
(Протокол №9 від 29.03.2021 р.)
і рішенням вченої ради
Інституту географії Національної академії наук України
(Протокол №6 від 15.04.2021 р.)*

Географічна наука та освіта: перспективи й інновації : зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф., Переяслав, 20-21 трав. 2021 р. / [редкол.: Коцур В. П., Руденко Л. Г., Маруняк Є. О. та ін.]. – Переяслав (Київ. обл.), 2021. – 214 с.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Воловик Людмила – канд. геогр. наук, доцент;

Григореску Інес – Ph D (Румунія);

Коцур Віктор – доктор істор. наук, професор, академік (співголова);

Крачунов Хрісто – Ph D (Болгарія);

Лісовський Сергій – доктор геогр. наук, ст. наук. спів.;

Маруняк Євгенія – доктор геогр. наук, ст. наук. спів.;

Носаченко Володимир – канд. пед. наук (відповідальний секретар);

Руденко Леонід – доктор геогр. наук, професор, академік (співголова);

Секелі Владимир – Ph D (Словаччина);

Топузов Олег – доктор пед. наук, професор, академік;

Хомич Валерій – доктор геогр. наук, гол. наук. спів. (Республіка Білорусь);

Чехній Віктор – канд. геогр. наук, ст. наук. спів.

У збірнику представлено матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Географічна наука та освіта: перспективи й інновації», які присвячено дослідженню актуальних питань сучасної географічної науки та освіти, обговоренню потенціалу географічної науки щодо реагування на нові політики, ідеї, практики, які формуються на глобальному рівні та в ЄС у відповідь на основні виклики ХХІ ст.

Тексти представлено в авторській редакції. Редколегія може не поділяти ідеологічні переконання та наукові погляди авторів. За зміст, авторську позицію та достовірність наведених у статтях фактів і цитувань відповідальність несуть автори.

© ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький
державний педагогічний університет
імені Григорія Сковороди»
© Інститут географії НАН України

**MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
PEREIASLAV-KHMELNYTSKYI HRYHORII SKOVORODA
STATE PEDAGOGICAL UNIVERSITY
INSTITUTE OF GEOGRAPHY OF THE NAS OF UKRAINE
INSTITUTE OF PEDAGOGY OF NAPS OF UKRAINE
INSTITUTE OF NATURE MANAGEMENT OF THE NAS OF BELARUS (Minsk, Belarus)
INSTITUTE OF GEOGRAPHY OF THE ROMANIAN AS (Bucharest, Romania)
INTERNATIONAL ASSOCIATION OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT (Varna, Bulgaria)**

«GEOGRAPHICAL SCIENCE AND EDUCATION: PROSPECTS AND INNOVATIONS»

**COLLECTION OF MATERIALS
INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCES**

May, 20-21, 2021

Pereiaslav – 2021

*Approved and recommended for printing by the decision of the Academic Council
of SHEI «Pereiaslav-Khmelnytskyi
Hryhorii Skovoroda State Pedagogical University
(Proceedings №9 from March 29, 2021)
and the decision of the Academic Council
Institute of Geography of the National Academy of Sciences of Ukraine
(Proceedings №6 from April 15, 2021)*

Geographical Science and Education: Prospects and Innovations : Coll.
Materials International Scientific-Practical Conf., Pereiaslav, May 20-21, 2021 /
[editors: Kotsur V. P., Rudenko L. G., Marunyak E. A. and others]. – Pereiaslav
(Kyiv region), 2021. – 214 p.

EDITORIAL BOARD:

Volovyk Liudmyla – *Ph.D., Associate Proffesor;*
Hrigoresky Ines – *Ph.D. (Romania);*
Kotsur Viktor – *Doctor of Historical Sciences, Professor, Academician (co-chair);*
Krachunov Khristo – *Ph.D. (Bulgaria);*
Lisovskyi Serhii – *Doctor of Geographical Sciences, Senior Research Fellow;*
Maruniak Eugenia – *Doctor of Geographical Sciences, Senior Research Fellow;*
Nosachenko Volodymyr – *Ph.D. (executive secretary);*
Rudenko Leonid – *Doctor of Geographical Sciences, Professor, Academician (co-chair);*
Sekeli Vladymyr – *Ph.D. (Словацчина);*
Topuzov Oleh – *Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Academician;*
Khomych Valerii – *Doctor of Geographical Sciences, Chief Researcher (Republic of Belarus);*
Chekhonii Viktor – *Ph.D., Senior Research Fellow.*

The collection presents the materials of the International Scientific and Practical Conference «Geographical Science and Education: Prospects and Innovations», which are devoted to the study of current issues of modern geographical science and education, discussion of the potential of geographical science to respond to new policies, ideas, practices and in the EU in response to the major challenges of the 21st century.

The texts are presented in the author's edition. The editorial board may not share the ideological beliefs and scientific views of the authors. The authors are responsible for the content, author's position and authenticity of the facts and citations given in the articles.

© Pereiaslav-Khmelnytskyi
Hryhorii Skovoroda
State Pedagogical University
© Institute of Geography of the
National Academy of Sciences of Ukraine

СУЧАСНІ РИСИ ЕЛЕКТОРАЛЬНОГО ПОЛЯ ОБЛАСТЕЙ ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКОГО РЕГІОНУ (СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНИЙ АНАЛІЗ)

А. В. Кузишин,

Тернопільський національний педагогічний університет імені В. Гнатюка
(м. Тернопіль, Україна)

На основі опрацювання вітчизняних та закордонних джерел, здійснено дослідження особливостей формування електорального поля. Проведено аналіз існуючих підходів дослідження згаданої проблематики. У проведеному дослідженні врахована електоральна прихильність до всіх основних політичних партій. Групування адміністративних одиниць було здійснено відповідно до рівня формування виборчої культури, що орієнтується на певний ідеологічний напрям.

Наші дослідження дозволяють відзначити тенденцію поступового вирівнювання виборчої активності і поступової узгодженості регіональної оцінки характеру виборчого процесу, який передбачає формування спільної проблемної області електоральної культури.

Ключові слова: *Західноукраїнський регіон, електоральне поле, вибори, електоральна активність, ідеологічна прихильність, партії парламентського рівня.*

MODERN DRAWINGS OF THE ELECTORAL FIELD AREAS OF THE WESTERN UKRAINIAN REGION (SOCIAL-GEOGRAPHICAL ANALYSIS)

A. V. Kuzyshyn

Based on the study of national and foreign sources, the peculiarities of electoral field formation were investigated. The article reveals the behaviour of the voters of a certain territory in the context of ideological commitment, electoral activity, conditions and factors that influence the choice of people. Thus a tradition of electoral activity and the collective memory of the party favour is formed. The analysis of existing approaches to the study of the mentioned problems was carried out. Four electoral cadences were chosen for investigation over the period 2006-2019 years. Grouping of administrative units was implemented according to the level of electoral culture formation based on certain ideological direction.

Our studies allow to note a tendency of electoral activity gradual alignment and consistency of regional character assessment of the electoral process, which suggests the formation of a common problem field of electoral culture.

Key words: *West Ukrainian region, electoral field, elections, electoral activity, ideological commitment, party level parliamentary.*

Дослідження регіонального електорального досвіду дозволяє формувати цілісне суспільно-географічне уявлення про формування електорального поля в межах всієї держави або її великих регіонів. Оцінюючи часові проміжки можна відслідкувати зміну електорального поля певної території.

В країнах світу електоральні поля базуються на кластичних теоретико-методологічних підходах (екологічний, соціологічний, соціально-психологічний, раціонально-інструментальний). Щоправда, такий підхід не завжди підходить для пострядянських держав, що слід пов'язати з нестабільною партійною ідентифікацією, нестійкою соціальною структурою та регіональною диференціацією.

Територіальні особливості електоральної поведінки, що є основою для формування електорального поля в регіональному розрізі вивчаються багатьма фахівцями. Серед цих праць слід відзначити роботи Ю. Брайчевського [1], О. Вишняка [2], М. Ковальського [8], А. Колодія [3], А. Кузишина [3], А. Черкашина [6], Л. Хайдукевича [7] та ін., що стосуються поведінки виборців як окремих регіонів чи окремих виборчих кампаній, так і території України в цілому або всього періоду української незалежності.

Виклад основного матеріалу. Територія, яка сьогодні ідентифікується із Західною Україною (Закарпатська, Львівська, Івано-Франківська, Чернівецька, Волинська, Рівненська, Тернопільська, Хмельницька, Вінницька) за роки Незалежності в певній мірі змінилася, хоча ці зміни не такі колосальні, як на прикладі Східної чи Північної частини України.

Історично регіон зазнав кілька суттєвих потрясінь в ХХ ст., які, щоправда, були підготовлені попередніми історичними епохами та політичними впливами. Традиційно найбільш політично стабільними в поглядах є області Галицького субрегіону (Львівська, Тернопільська, Івано-Франківська області). В них історично закладено давні традиції парламентаризму та демократичних свобод (вибори, формування представницьких органів, національна самоідентифікація); ймовірно, відчувається вплив колишніх державних утворень, до складу яких входили означені території та загальна традиція освіченості та проукраїнської позиції. Специфічною слід вважати територію Закарпатської області, яка відноситься до найбільш поліетнічних в Україні, а також територією, яка має найвищу в Україні контактність із країнами-сусідами та піддається їх соціокультурному, економічному, політичному та етнічному впливам.

На основі аналізу даних ЦВК [9] можна зробити певні узагальнення, які дозволять судити про формування електорального поля Західноукраїнського регіону.

Однією з складових цього процесу є явка виборців. Оцінюючи її, варто наголосити, що населення областей даного регіону відзначається активною громадською позицією. Щоправда, спостерігається стійка тенденція до зменшення числа тих, хто висловив свою думку в ході голосування – в виборах до Верховної Ради 2006 р. участь брали 70 % електорату досліджуваного регіону, в виборах 2007 р. – 67,1 %, у виборах 2012 р. – 66,1 %, у виборах 2014 р. – 59,1 %, 2019 р. – 49,3 %. Водночас, ці показники є суттєво вищими у порівнянні з пересічноукраїнськими (за виключенням показника 2019 р., адже вибори відбувалися в сезон відпусток й перебування місцевого населення за кордоном, а тому значна частина виборців фізично не могла взяти участь у виборах, так як перебувала за межами постійного місця реєстрації) (рис.1).

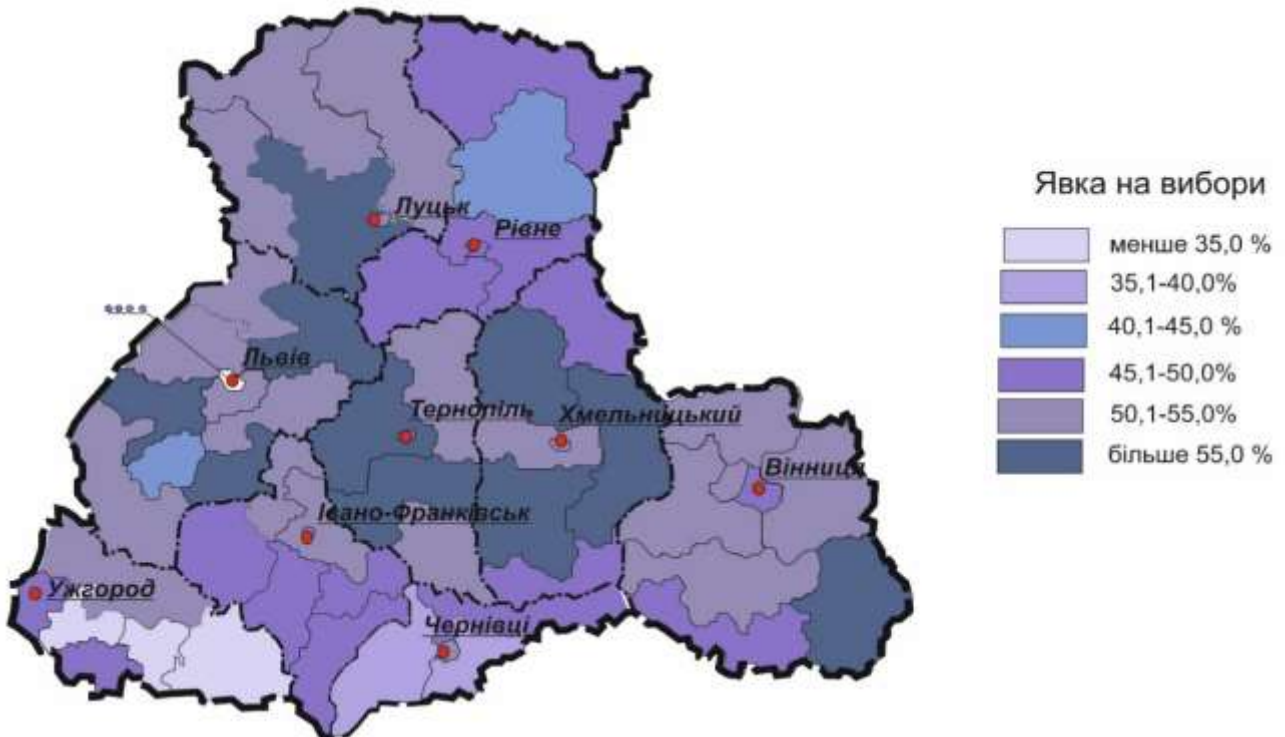

Рис. 1. Показники явки виборців в ході виборів до Верховної Ради 2019 року в межах Західноукраїнського регіону (в розрізі виборчих округів).

*Розраховано нами за [9]

Дані показники є ознакою чітких трендів, властивих для Західноукраїнського регіону і підтвердженням, що досліджуване електоральне поле відзначаються традиціями участі або абсентентеїзму щодо виборчого процесу як такого.

Електоральне поле в значній мірі залежить від певної ідеологічної орієнтації.

Західноукраїнський регіон традиційно відзначається низькою підтримкою *лівих поглядів* і відповідних політичних угруповань. Вже на початку Незалежності в областях цього регіону електорат різко почав відходити від цих ідеологічних поглядів. Дана тенденція була дотримана і на виборах 2019 р., коли тільки в межах виборчих округів Чернівецької області ця ідеологія отримала підтримку більш ніж 1 %.

Ліберальні погляди населення зазвичай тяжіють до міських населених пунктів. На територіях, де домінують ліберальні та популістські традиційно зміни в розвитку та суспільстві загалом є уповільненими.

Вибори до парламенту 2019 р. вперше продемонстрували домінуючу підтримку саме цих поглядів навіть в електорату Західної України, який традиційно досить консервативний та зорієнтований на інші політичні уподобання. В Україні загалом в ході цих виборів підтримку даній ідеології продемонстрували 65,5 % виборців.

У досліджуваному регіоні цей поріг досягли Закарпатська (68,3 %) та Чернівецька (68,66 %) області. Найнижча підтримка цих партій була характерна для Львівської (30,08 %), Івано-Франківської (42,21 %) та Тернопільської (43,11 %) областей, що цілком природно, зважаючи на їх традиційну ідеологічну прихильність.

Для територій, які підтримують *праві політичні погляди*, властивим є високий показник релігійності населення та вплив церкви загалом. Це особливо відчувається на прикладі Львівської, Тернопільської та Івано-Франківської областей. Досить поміркований вплив таких партій в політехнічних областях Західної України (Закарпатській та Чернівецькій). Хоча навіть ці партії, які можуть представляти одну ідеологічну лінію, мають часто локальну підтримку на певних територіях досліджуваного регіону.

Також цікавим з позиції аналізу електорального поля є підтримка тих партій, які пройшли до парламенту за результатами голосування.

В 2019 р. партія «Слуга народу» отримала переконливу підтримку практично в усіх обласних регіонах країни і Західноукраїнський регіон не був винятком, хоча ці показники були дещо нижчими, від пересічноукраїнських (43,16 % проти 39,58 % в Західноукраїнському регіоні). Лише в трьох областях даної території (Закарпатська, Хмельницька, Чернівецька) показник підтримки був вищим, від пересічноукраїнського, а в Львівській області він був найнижчим в Україні (22,03 %); в межах Західноукраїнського регіону тільки в цій області ця партія не отримала підтримки переважної більшості виборців). Соціологічні дослідження свідчать, що це єдина партія серед пулу переможців, яку набагато більше підтримували жінки ніж чоловіки (48 % проти 42 %).

Дуже серйозний дисонанс відносно загальноукраїнських результатів Західноукраїнський регіон має щодо підтримки партії «Опозиційна платформа – за життя» (в середньому по державі – 13,05 %). В жодній з областей цей показник не було досягнуто навіть наближено (найвища підтримка в Закарпатській та Чернівецькій областях – в межах 8-9 %), а в Івано-Франківській області показник був мінімальний (1,37 %) в загальнодержавних масштабах. Такі результати варто вважати реакцією на ідеологію ліберального спрямування, що базується на олігархічній підтримці та несприйнятті тих обличь, що уособлюють вказану партійну структуру.

Якщо в державі загалом партія «Батьківщина» отримала загальну третю позицію, то в межах Західноукраїнського регіону в неї було тверде друге місце. В усіх областях регіону пересічнодержавний показник (8,18 %) було перевищено (від 14,67 % в Івано-Франківській області до 9,44 % в Львівській області).

Сільське населення представлено в значній мірі в даному регіоні (є області, в яких воно навіть переважає) і саме воно є основним електоратом підтримки партії «Батьківщина» (приблизно 42 %). Слід нагадати, що області досліджуваного регіону традиційно підтримували цю партійну структуру та завжди з прихильністю ставилися до її лідера, що і відобразилося в отриманих результатах.

Близькою ідеологічно та за кількістю прихильників є партія «Європейська солідарність». В Україні загалом вона отримала дещо більше 8 % голосів виборців, а в даному регіоні цей показник складав 9,84 %. Хоча підтримка електорату цієї партії була досить полярною – з однієї сторони є Закарпатська область, в межах якої партія не пододала прохідний бар'єр (4,58 %), з іншої сторони Львівська область стала лідером регіону і України загалом за показником підтримки цієї партії (19,87 %), а в Івано-Франківській та Тернопільській областях підтримка була в межах 12 % виборців. Такі показники можна обґрунтовувати переконливою вірою та відданістю «свого» електорату даній партії та її ідеології. Також слід відзначити, що в основному прихильники цієї партії мешкають в містах (близько 46 %).

Слід відзначити, що молода партійна структура – «Голос», загалом знайшла свою підтримку в Західноукраїнському регіоні. «Мала батьківщина» лідера партії (Львівська область) надала максимальну підтримку (23,09 %), що є абсолютним результатом в межах України, в той час як в багатьох областях регіону (Вінницька, Закарпатська, Хмельницька) 5-ти відсотковий бар'єр не було подолано, – слід констатувати, що погляди цієї партії ще не сформували тут свого електорального поля. Загальні результати, оприлюднені ЦВК твердять, що в межах західноукраїнського регіону цю партію підтримало майже 52 % її прихильників [9].

У регіональному розрізі формування електорального поля є одним з найважливіших чинників формування політичної сцени, що безпосередньо впливає на баланс сил в обласних регіонах та місцевому самоврядуванні (громадах чи адміністративних районах).

Для формування електорального поля важливим є співставлення економічних та соціальних чинників з політичною активністю, що відображається участю у виборах.

Важливим складником оцінки електорального поля є електоральна активність у виборах, – на рівні України цей показник є найвищим в Західноукраїнському регіоні; водночас і тут є області, які мають традиції низької явки (Закарпатська та Чернівецька області).

Ідеологічно регіон є прихильним до правих ідеологій, але остання виборча кампанія продемонструвала можливість популяризації ліберальних ідеологій.

За партії, які пройшли до парламенту (їх було п'ять) в 2019 р. проголосувало майже 76 % виборців Західноукраїнського регіону, що є дещо нижчим від загальноукраїнського показника (понад 78 %), але дозволяє твердити, що кількість електорату, який підтримує партії парламентського рівня практично зрівноважена з загальноукраїнським показником.

Література:

1. Брайчевський Ю.С. Концепція місця як чинника електоральної поведінки та регіональна політична поляризація в Україні. *Економічна та соціальна географія*. 2013. Вип. 2 (67). С. 67-74.

2. Вишняк О. Політична типологія регіонів України: динаміка та фактори змін / Олександр Вишняк. *Українське суспільство 1992–2008. Соціологічний моніторинг*. Київ : Ін-т соціол. НАН України, 2008. С. 331–342.
3. Колодій А. Український регіоналізм як стан культурно-політичної поляризованості. АГОРА. Випуск 3: Україна – регіональний вимір. Київ: Стилос, 2006. С. 69-91.
4. Кузишин А.В. Прояви електоральної культури на виборчому полі областей Карпатсько-Подільського регіону. *Вісник Одеського національного університету. Серія: Географічні та геологічні науки*. Одеса, 2017. Том 22. № 30. С. 162-172.
5. Кузишин А.В. Суспільно-географічний аналіз електорального поля Західноукраїнського регіону. *Наукові записки. Серія: Географія*. Тернопіль: СМП «Тайп», 2019. № 2 (47). С. 59-66. DOI: <https://doi.org/10.25128/2519-4577.19.3.7>.
6. Черкашин К.В. Електоральна поведінка населення незалежної України в регіональних зрізах : автореф. дис... канд. політ. наук: 23.00.02 / Кирил Валерійович Черкашин ; Тавр. нац. ун-т ім. В.І.Вернадського. Сімф., 2005. 19 с.
7. Haydukiewicz L. Electoral geography as a new mean of analyzing social change Krakow city and Malopolskie Voivodship case study. *Bulletin of Geography socio-economic. Series. No. 15/2011*. P. 95-115. DOI: <http://dx.doi.org/10.2478/v10089-011-0007-8>.
8. Kowalski, M. 2003: Polaryzacja zachowań wyborczych w Polsce jako rezultat cywilizacyjnego rozdarcia kraju. In: Kowalski, M. editor, *Przestrzeń wyborcza Polski*, Warszawa: PTG, PAN IGiPZ, pp. 11-48.
9. Центральна виборча комісія України. URL: cvk.gov.ua.

ТРАНСФОРМАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ ДНІПРОПЕТРОВЩИНИ В СВІТЛІ АДМІНІСТРАТИВНОЇ РЕФОРМИ ОБЛАСТІ

Г. О. Лисичарова¹, Т. В. Ніколаєва²,

¹Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара
(м. Дніпро, Україна),

²НВК «Європейська гімназія» ДМР
(м. Дніпро, Україна)

У статті розглядається вплив адміністративної реформи на просторовий розподіл закладів загальної середньої освіти Дніпропетровської області, візуалізація трансформації освітнього простору регіону за допомогою картографічного методу.

Ключові слова: адміністративна реформа, заклади загальної середньої освіти, трансформація освітнього простору, картографічна візуалізація.

TRANSFORMATION OF THE EDUCATIONAL SPACE OF DNIPROPETROVSK REGION IN THE LIGHT OF ADMINISTRATIVE REFORM OF THE REGION

H. O. Lysycharova, T. V. Nikolaieva

The article considers the impact of administrative reform on the spatial distribution of general secondary education institutions of Dnipropetrovsk region, visualization of the transformation of the educational space of the region using the cartographic method.

Key words: administrative reform, general secondary education institutions, transformation of educational space, cartographic visualization.

ЗМІСТ

<i>Ащеулова І. П.</i> Формування ключових компетентностей в учнів на уроках географії	5
<i>Барвінок Н. В., Озерова Л. А.</i> Формування картографічної компетентності майбутніх учителів географії	7
<i>Бєлая І. С.</i> Досвід розробки стратегії розвитку об'єднаних територіальних громад	11
<i>Білоус В. А., Руденко В. П.</i> Александр Георг Зупан – як видатний географ, кліматолог, педагог	13
<i>Бондаренко Р. І.</i> Роль освіти та виховання у формуванні екологічної культури майбутніх учителів географії	16
<i>Бортник С. Ю., Лаврук Т. М., Підкова О. М.</i> Досвід формування фахових компетентностей географів у рамках освітньої програми «Ґрунтознавство, управління земельними ресурсами та територіальне планування»	21
<i>Браславська О. В., Рожі І. Г.</i> Основні аспекти професійної підготовки майбутніх учителів географії	26
<i>Буличева Т. В., Буткалюк К. О., Гринюк Т. А.</i> Суспільно-географічні чинники розвитку прикордонних територій	28
<i>Воловик Л. М.</i> Соціально-економічний розвиток сільських територій Київської області в умовах адміністративної реформи	32
<i>Глоба О. Ф., Нікітюк Н. Ф.</i> Особливості збереження біологічного та ландшафтного різноманіття (на прикладі Балтського району Одеської області)	37
<i>Горошкова Л. А., Хлобистов Є. В., Лісовський С. А.</i> Кластерне моделювання в управлінні сталим розвитком територій	43
<i>Гукалова І. В.</i> З чим входимо у двадцяті роки ХХІ століття: завдання соціальної географії	47
<i>Дзюбенко О. В.</i> Фіторе mediaція – як метод відновлення біотичного потенціалу забруднених агроecosystem	50
<i>Дронова О. Л.</i> Неоліберальний міський розвиток очима географів	53
<i>Ковальська К. В., Іщук В. В.</i> Особливості використання STEM на уроках географії	59
<i>Костащук І. І., Кісіль Р. В.</i> Етнокультурний потенціал Чернівецької області як важливий аспект регіонального розвитку	64
<i>Кравцова І. В.</i> Садово-паркові ландшафти як місця зміни географічних ознак території	67
<i>Кузишин А. В.</i> Сучасні риси електорального поля областей Західноукраїнського регіону (суспільно-географічний аналіз)	71
<i>Лисичарова Г. О., Ніколаєва Т. В.</i> Трансформація освітнього простору Дніпропетровщини в світлі адміністративної реформи області	76

<i>Логінова А. О.</i> Вивчення наукової спадщини вчених в умовах дистанційного навчання географії	81
<i>Лозова Л. В.</i> Історичні етапи розвитку міського простору	83
<i>Макаренко П. О.</i> Незбалансованість зовнішньоторговельної діяльності України	87
<i>Марущинець А. В.</i> Дослідження динаміки площ зелених зон Києва за допомогою даних ДЗЗ	90
<i>Матвійшина Ж. М., Пархоменко О. Г., Скороход В., Ситий Ю.</i> Дослідження викопних ґрунтів в археологічних пам'ятках смт. Седнева та його околиць на Чернігівщині	93
<i>Мізіна С. К.</i> Трубізька регіональна осушувально-зволожувальна ландшафтно-технічна система	98
<i>Микаїлов А. М.</i> Роль ґрунтових вод в процесі опустынивання ландшафтів Мугано-Сальянської рівнини	101
<i>Міхелі С. В.</i> Унікальні об'єкти природи: поняття, класифікація, приклади	105
<i>Мічуда В. В.</i> Готовність учителя географії до використання інформаційно-комп'ютерних технологій у освітньому процесі	108
<i>Молікевич Р. С., Охременко І. В.</i> Деякі аспекти застосування спектральних знімків як інструменту екологічного моніторингу лісів	113
<i>Муркалов О. Б.</i> Особливості антропогенного перетворення берегової зони Чорного моря на північ від Одеси	115
<i>Нагірна В. П.</i> Київський метрополіс – домінанта розвитку приміської сільської місцевості (особливості впливу, напрями вдосконалення взаємин)	119
<i>Назаренко Т. Г.</i> Методика формування українознавчих понять в шкільних географічних курсах	122
<i>Нападовська Г. Ю.</i> Особливості функціональних обов'язків органів місцевого самоврядування за сучасних умов децентралізації	125
<i>Носаченко В. М.</i> Удосконалення картографічної підготовки у закладах вищої педагогічної освіти України	129
<i>Покляцький С. А.</i> Мікрогеографія як сучасний тренд суспільної географії	132
<i>Поливач К. А.</i> Відображення релігійної спадщини в електронному атласі «Населення України та його культурна і природна спадщина»	134
<i>Поливач К. А.</i> Застосування культурно-ландшафтного підходу в охороні культурної спадщини України	138
<i>Попович Н. В., Ачкасов А. Д.</i> Проблематика понятійно-термінологічного апарату просторового планування	141
<i>Пугач С. О.</i> Проблеми дослідження соціальних інтернет-мереж у сучасній географічній науці	144
<i>Пясецька С. І.</i> Відкладення паморозі категорії НЯ на території України протягом 1991-2000 та 2001-2010 рр.	148
<i>Пясецька С. І.</i> Відкладення паморозі категорії НЯ (небезпечна) на території України на сучасному етапі зміни клімату 2011-2018 рр.	152
<i>Руденко Л. Г., Маруняк Є. О., Лісовський С. А.</i> Інноваційні розробки географів НАН України крізь призму викликів ХХІ ст.	155

Світличний О. О., П'яткова А. В. Зміни клімату і збалансоване землекористування	159
Сікорська Л. Б. Міська ідентичність як об'єкт суспільно-географічних досліджень	162
Томаш М. С. Оценка эффективности использования современных образовательных технологий на уроках географии	164
Топчієв О. Г., Мальчикова Д. С., Пилипенко І. О. Сучасна методологічна трансформація української географії та її складові	168
Торушанко В. Р. Соціокультурний підхід до розуміння збалансованого розвитку регіону	173
Федонюк В. В., Бондарчук С. П., Федонюк М. А., Мерленко І. М. Проблеми ренатуралізації водно-болотних ландшафтних комплексів транскордонного біосферного резервату «Західне полісся»	176
Хомич В. С., Струк М. И., Санец Е. В. Стратегическое экологическое планирование в Республике Беларусь	180
Черешнюк Т. О. Історико-архітектурні ресурси як основа культурологічного розвитку регіону (на прикладі Тернопільської області)	183
Чернов Б. О., Воловик Л. М. Методика формування в учнів 8 класу соціальної активності, відповідальності й екологічної свідомості при вивченні курсу «Україна у світі: природа, населення»	187
Шевчук С. М. Нова модель адміністративно-територіального устрою Полтавської області	191
Шмагель О. В. Просторові особливості реформування адміністративно-територіального устрою Миколаївської області	195
Шуйський Ю. Д. Розробка концепції з організації вищої географічної освіти в Україні	198
Топузов О. М. Географічна освіта ХХІ століття: перезавантаження	202
Вішнікіна Л. П. Контроль рівня сформованості фахових географічних компетентностей студентів	207